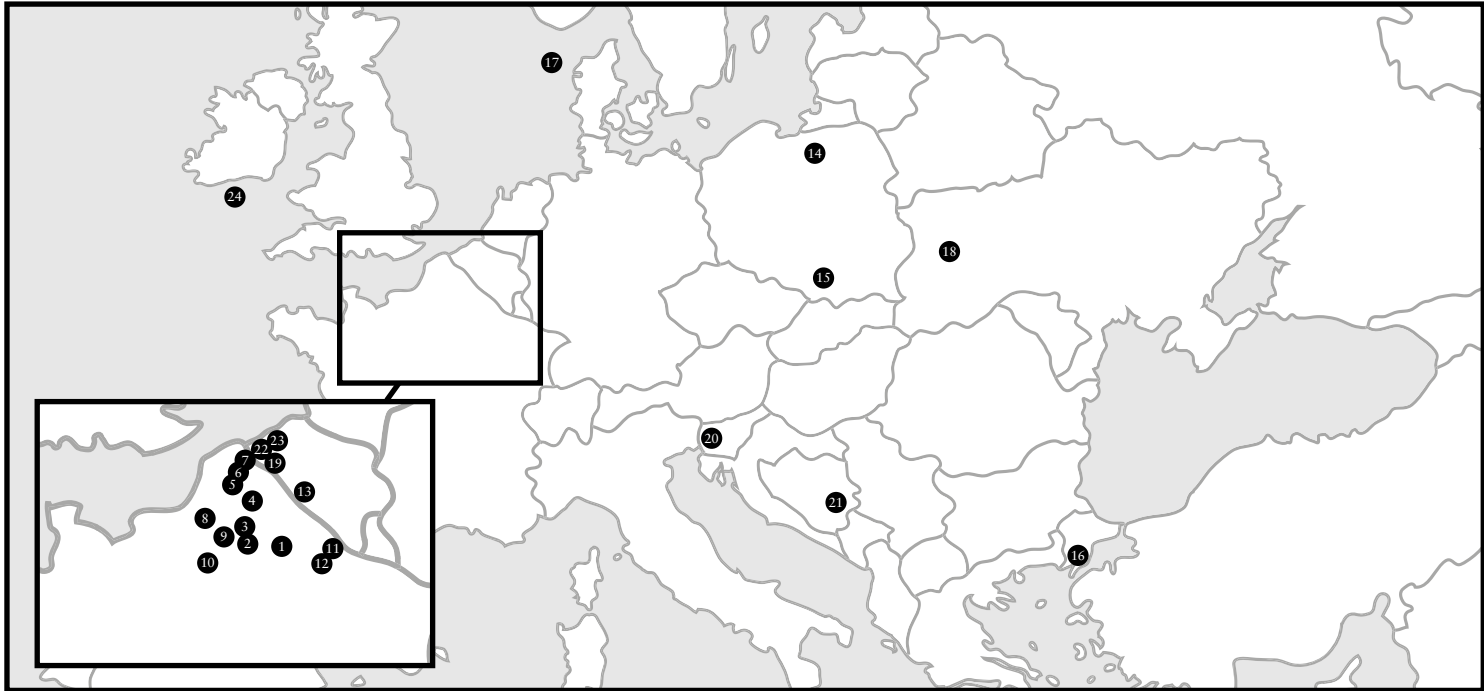

Grote slagen en belangrijke locaties van de Eerste Wereldoorlog

1 Marne / Lenteoffensief /
Operatie Gneisenau /
Slag bij Matz

2 Aisne / Operatie
Blücher-Yorck

3 Race naar de zee

4 Cambrai

5 Arras

6 Loos

7 Neuve Chapelle

8 Somme / Operatie
Michael / Amiens

9 Compiègne

10 Versailles

11 Verdun

12 Maas-Argonne

13 Mons (Bergen)

14 Tannenberg

15 Gorlice-Tarnów

16 Gallipoli

17 Jutland

18 Broesilov-offensief

19 Mesen

20 Slagen aan de Isonzo

21 Sarajevo

22 Ieper / Passendale

23 Leie / Vlaanderen

24 Ondergang van de *Lusitania*

Tijdlijn

1914

JUNI

28 Aartshertog Frans Ferdinand vermoord in Sarajevo.

JULI

28 Oostenrijk-Hongarije verklaart Servië de oorlog.

AUGUSTUS

1 Duitsland verklaart Rusland de oorlog.

3 Duitsland verklaart Frankrijk de oorlog.

4 Duitse troepen vallen het neutrale België binnen.

4 Groot-Brittannië verklaart Duitsland de oorlog.

4 VS verklaart neutraal te blijven.

* Het verhaal van de oorlog wordt chronologisch verteld. Toch zijn sommige gebeurtenissen uit verschillende jaren bij elkaar gehouden omwille van de verhaallijn.

Wilhelm zich gedwongen af te treden. Hij nam de wijk naar Nederland.

WOODBINE WILLIE

De echte naam van deze Britse oorlogskapelaan was Geoffrey Studdert Kennedy. Zijn bijnaam heeft hij te danken aan de Woodbine-sigaretten die hij onder gewonde soldaten uitdeelde. Hij werd geëerd met het Military Cross. Toen hij in 1929 stierf, werden er als eerbetoon sigaretten in zijn kist gelegd.

WOODROW WILSON

- 24 President van de Verenigde Staten van 1913 tot 1921. Hoewel hij beloofde zijn land buiten de oorlog te houden, trad de VS in 1917 toch tot de oorlog toe.

SERGEANT ALVIN YORK

De voormalige gewetensbezwaarde York kreeg de Amerikaanse Medal of Honor omdat hij in oktober 1918 eigenhandig een machinegeweerpositie aanviel.

1914

*In heel Europa gaan de lichten uit, en wij zullen
ze tijdens ons leven niet meer aan zien gaan.*

Sir Edward Grey

EERSTE SCHOT

Op zondag 28 juni bracht de Oostenrijkse aartshertog Frans Ferdinand een bezoek aan de Bosnische stad Sarajevo. Daar schoot de Bosnisch-Servische nationalist Gavrilo Princip de troonopvolger van het Oostenrijks-Hongaarse Rijk tijdens diens rijtoer door de stad dood. Het incident leidde tot een crisis waar Rusland, Frankrijk, Duitsland en Groot-Brittannië in gezogen werden. Oostenrijk-Hongarije verklaarde eind juli de oorlog aan Servië.

'DE LICHTEN GAAN UIT...'

Op 3 augustus hield de Britse minister van Buitenlandse Zaken, Sir Edward Grey, een toespraak in het Lagerhuis, die er in grote mate toe bijdroeg dat het land zich achter de oorlogsinzet schaarde. Later die dag keek hij uit op de lantaarnopstellers voor zijn kantoor in Londen en deed hij zijn beroemde uitspraak:

'In heel Europa gaan de lichten uit, en wij zullen ze tijdens ons leven niet meer aan zien gaan.'

8.02 UUR

Op 4 augustus staken Duitse troepen op dit tijdstip de grens met het neutrale België over. Die manoeuvre maakte deel uit van het Schlieffenplan: westwaarts door België naar Noord-Frankrijk.

Vervolgens zou de rechterflank een omtrekkende beweging maken om Parijs te omsingelen. Voor deze operatie stonden veertig dagen gepland, zodat de oorlog vóór Kerst 1914 beëindigd zou kunnen worden.

'EEUWIG NEUTRAAL'

Het Verenigd Koninkrijk eiste van Duitsland zijn troepen uit het neutrale België terug te trekken. Die (eeuwige) neutraliteit was vastgelegd in het Verdrag van Londen van 1839, ondertekend door Oostenrijk, Groot-Brittannië, Frankrijk, Pruisen en Rusland. Duitsland negeerde de eis en op 4 augustus volgde de Britse oorlogsverklaring aan Duitsland.

ACHT

Het aantal rekruten op het grootste wervingskantoor in Londen bij Great Scotland Yard, 1 augustus. Het aantal zou spoedig sterk toenemen.

SCHEPEN UIT DE HANDELSVAART GENOMEN

Het ministerie van Oorlog had een gedetailleerde lijst opgesteld van wat er naar het vasteland overgezet moest worden als de noodzaak daartoe zich aandiende. Dat hield in dat tal van koopvaardijsschepen gevorderd zouden worden voor het vervoer van troepen en materieel.

DE BRITISH EXPEDITIONARY FORCE (BEF)

Het bescheiden Britse beroepsleger was veel kleiner dan de legers van Frankrijk, Rusland en Duitsland, die de dienstplicht kenden. Het was echter goed getraind, kende uitstekende scherpschutters en was zeer gedisciplineerd – wat allemaal goed van pas zou komen.

STEUNBETUIGINGEN

De Britse koning George V had voor elke Britse soldaat die naar het vasteland overstak een boodschap:

28

‘Jullie verlaten huis en haard om te vechten voor de veiligheid en eer van mijn rijk. België, dat wij verplicht zijn te verdedigen, is aangevallen en Frankrijk staat op het punt te worden binnengevallen door dezelfde vijand. Ik heb onvoorwaardelijk vertrouwen in jullie, mijn soldaten.’

De Duitse keizer had een korte boodschap voor de soldaten die naar het front vertrokken:

‘Jullie zullen thuis zijn voordat de bladeren van de bomen vallen.’

VELDMAARSCHALK EN VLOOTADMIRAAL

Dat waren de Britse militaire rangen die keizer Wilhelm II aan het begin van de oorlog bekleedde.

THE VIGIL

De dag na de oorlogsverklaring publiceerde het dagblad *The Times* het eerste oorlogsgedicht, ‘The Vigil’ (‘De wake’), van Henry Newbolt. Hierna zouden veel meer gedichten in de krant verschijnen; in augustus ontving *The Times* er wel honderd per dag.

ELKE TIEN MINUTEN

29

In de eerste twee weken van de oorlog passeerde elke tien minuten een trein met troepen en materieel de Hohenzollernbrug in Keulen.

‘EEN VERACHTELIJK LEGERTJE’

Het is mijn koninklijk en keizerlijk bevel dat u uw energie concentreert op één enkel doel, en dat is dat u al uw vaardigheden en al de moed van mijn soldaten aanwendt om eerst de verraderlijke Engelsen uit te roeien en over het verachtelijke legertje van generaal French heen te stappen.